

2. Punktafgiftslovene og lov om en arbejdsmarkedsfond:

Kontrolbeføjelserne i punktafgiftslovene omfatter normalt regler om de statslige told- og skattemyndigheders ret til at foretage eftersyn i virksomheder og kontrol af erhvervsmæssige varetransporter, virksomhedernes bistandspligt, erhvervsdrivende kunders og i visse af lovene leverandørers oplysningspligt samt politiets bistandspligt.

Kontrollen med overholdelse af afgiftslovgivningen foretages primært i form af eftersyn af regnskabsmateriale m.v. i virksomhederne. Der er fastlagt interne procedureregler vedrørende kontrolbeføjelserne. Heri er bl.a. anført, at man ved eftersyn altid skal legitimere sig og sikre sig, at virksomhedens ansvarlige ledelse er orienteret om eftersynet. Eftersyn kan foretages i virksomhedens forretningslokaler eller andre lokaler, der benyttes i forbindelse med driften af den afgiftspligtige virksomhed. Eftersyn i lokaler, der kun anvendes privat, må ikke finde sted, medmindre der foreligger udtrykkelig tilladelse fra boligens indehaver, eller når der foreligger en retskendelse. Eftersyn foretages sædvanligvis inden for virksomhedens forretningsstid, men når særlige grunde taler herfor, kan der kræves adgang til at foretage eftersyn uden for denne tid.

Eftersyn sker som udgangspunkt efter aftale med virksomheden, men uanmeldte besøg kan gennemføres, når særlige forhold taler derfor.

Kontrolbeføjelserne i afgiftslovgivningen er formuleret forskelligt, hvilket skal ses i sammenhæng med den aldersmæssige forskel mellem de enkelte love.

I de nyere afgiftslove og lov om en arbejdsmarkedsfond er bestemmelserne om eftersyn affattet i overensstemmelse med forskrifterne i Betænkning 1039/1985 om tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. Således anvendes formuleringen: »De statslige told- og skattemyndigheder har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til at foretage . . .«.

I den ældre afgiftslovgivning er der anvendt følgende formulering: »De statslige told- og skattemyndigheder er berettiget til at foretage eftersyn i lokaler, der . . .«. Denne bestemmelse er generelt knyttet sammen med en bestemmelse om politiets bistand og er i praksis fortolket således, at det ikke er nødvendigt med en retskendelse.

3. Toldloven:

Efter toldlovens kontrolbestemmelse kan de statslige told- og skattemyndigheder foretage eftersyn i lokaler, der benyttes af personer, som har ind- eller ud-

ført eller forestået ind- eller udførsel af varer, som skal toldbehandles i det danske toldområde, samt i lokaler hos virksomheder, der ansøger om toldgodtgørelse.

De statslige told- og skattemyndigheder kan i det omfang, formålet gør det nødvendigt, foretage eftersyn af vare- og lagerbeholdninger samt efterse forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale og korrespondance m.v.

Toldlovens kontrolbestemmelse er af ældre dato. Formålet med kontrolbestemmelsen er at sikre de statslige told- og skattemyndigheder mulighed for at kontrollere, hvorvidt opgørelse over skyldige beløb m.m. er korrekt, og derved være med til at gribe ind overfor EU-svig.

Kontrolbesøget foretages i de lokaler, hvorfra en virksomhed drives. Som udgangspunkt aftales besøget med den pågældende virksomhed, men der er situationer, hvor de statslige told- og skattemyndigheder kommer uanmeldt. I sidstnævnte situationer vil de statslige told- og skattemyndigheder også i langt de fleste tilfælde uden videre få adgang til virksomhedens lokaler.

Såfremt en virksomhed nægter at give myndighederne adgang, kan der med politiets bistand foretages det nødvendige eftersyn. Bestemmelsen er i praksis fortolket således, at det ikke er nødvendigt med en retskendelse.

Lovforslaget

Det har gennem årene givet anledning til tilbagevendende diskussioner, om kravet i grundlovens § 72 om retskendelse ved husundersøgelser og lignende er fraveget ved bestemmelser om, at politiet yder myndighederne bistand til gennemførelse af virksomhedskontrol.

Det foreslås derfor præciseret, at kontrolmyndighederne på skatteministerens ressort kan foretage kontrollen i virksomheden uden retskendelse, og at politiet kan yde kontrolmyndigheden bistand til virksomhedsbesøget. Herved undgås de fortolkningsproblemer, som politibistandsbestemmelserne hidtil har givet anledning til.

Samlet set har lovforslaget som udgangspunkt karakter af sproglige tilpasninger af bestemmelser om kontrol på stedet til anbefalingerne herom i Betænkning 1039/1985 om tvangsindgreb udenfor strafferetsplejen.

Det anføres i betænkningen, side 157, at en bestemmelse om en myndigheds adgang til privat ejendom uden retskendelse i kontroløjemed kan affattes efter følgende model: